

TISÍC ĎÁBLŮ

FRANK
GOLDAMMER

VRAŽDA VOJÁKA RUDÉ ARMÁDY
ROZPOUTÁ PEKLO

**TISÍC
ĐÁBLŮ**

Original title: Tausend Teufel

by Frank Goldammer

© 2017 dtv Verlagsgesellschaft mbH & Co. KG, Munich/Germany

Lic.: Agentur Dr. Ivana Beil, Schollstr. 1, D-69469 Weinheim

www.dtv.de

Všechna práva vyhrazena.

Žádná část této publikace nesmí být rozšiřována

bez písemného souhlasu nakladatele.

Translation © Romana Hájková, 2022

Cover © Kreativní bojovníci s.r.o., 2022

© DOBROVSKÝ s.r.o., 2022

ISBN 978-80-277-1921-1 (pdf)

TISÍC DÁBLŮ

FRANK
GOLDAMMER

VENDETA

6. února 1947, ráno

Heller vystoupil z auta a zastrčil ruce do kapes svého dlouhého kabátu. Dech se mu srážel před obličejem a do očí ho štípal mráz. Na chodníku ležel několik dní starý, ušlapaný a kluzký sníh. Vložky do bot vystřižené z lepenky nemohly zabránit chladu, aby bolestivě sevřel jeho chodidla. Obličej měl zarudlý. Ráno se holil pracně rozmrazenou, ale stále příliš ledovou vodou a jádrovým mýdlem, jež bylo také zmrzlé. Cítil, jak se mu hlady stahuje žaludek. Ušetřil krajíc chleba, který mu Karin přichystala k snídani, aby si ho mohl dát v poledne se slabou polévkou, podávanou nyní ve veřejných vývařovnách. Takhle měl naději alespoň na jedno slušné jídlo místo dvou polovičních. Večer bude Karin zase dělat bílou polévku – jako téměř každý den. Hellerovi už doslova lezla krkem. A přitom by měl být rád. Paní Marquartová, u které žili od velkého bombardování ve čtyřicátém pátém, měla dobré vztahy s prodejcem mléka.

Mírně se naklonil dopředu, aby se podíval do černého Fordu Eifel. Rozhořčeně odfrkl a zabouchl dveře. Ve spěchu zapomněl v kanceláři šálu. Zvedl si límec kabátu a na hlavu si natáhl starou placatou čepici. Byla krutá zima. Pokud mohl věřit teploměru doma za kuchyňským oknem, před

východem slunce bylo minus dvacet pět stupňů. Žádný div, že vodovodní potrubí zamrzlo a na oknech ložnice přes noc vyrostly ledové květiny.

Heller udělal na hladké ulici několik opatrných kroků. V rozhledu mu bránil dav lidí. Napříč Bautzner StraÙe, která vedla paralelně s Labem, parkoval ruský vojenský nákladák tak, že musely zastavovat i tramvaje. Z jejich přeplněných vozů vystoupilo mnoho cestujících a okukovali situaci. Nikdo se však neodvážil si u Rusů stěžovat.

Mezitím z auta vystoupil i Oldenbusch a zabouchl dveře na straně řidiče. Mnul si ruce a přešlapoval z jedné nohy na druhou. „Soudruhu vrchní komisaři!“ volal uniformovaný policista v hnědém kabátě wehrmachtu a tlačil se davem, který se vytvořil nad strmým svahem Labe. Pak Hellerovi zasalutoval.

Heller odpověděl krátkým zvednutím prstů ke své bekovce. Trvale odmítal nosit vojenskou čepici. Byl u kriminální policie, ne v armádě. Na druhou stranu, nový kabát si vzal s radostí. Karin teď mohla nosit jeho starý, což bylo při těchto teplotách bezpodmínečně nutné i doma.

Pod svahem se podél řeky rozkládaly zasněžené louky. Sněhu nebylo mnoho, bílou pokrývku sem tam narušovala trčící stébla trávy. Po Labi, v tomto místě téměř dvě stě metrů širokém, pluly malé ledové kry.

„Jak dlouho tu jsou?“ zeptal se Heller a podíval se na nákladní auto s červenou hvězdou na dveřích řidiče.

„Právě dorazili, ale obávám se, že tam toho pro vás už moc nezůstalo.“ Policista omluvně pokrčil rameny.

Heller to tušil, takže nebyl nijak zvlášť zklamaný. Přesto se chtěl pokusit podívat se na oběť. „Uvolněte nám cestu. Pojdte, Wernere!“

„Od sebe!“ nařídil davu policista. „Udělejte místo, rychle!“

Přihlížející se neochotně rozestupovali.

„Počkejte!“ zavolal Heller na dva ruské vojáky, kteří odnášeli muže na nosítkách. Mrtvý měl na sobě uniformu ruských ozbrojených sil a obličej zakrytý kabátem. Heller zvedl ruku a postavil se vojákům do cesty.

„Stoj! Kriminální policie.“ Rusové se zastavili a tázavě pohlédli na svého nadřízeného, mladého muže s asijskými rysy. Ten energicky mávl rukou a nařídil, aby mrtvolu odnesli do nákladáku. Potom se otočil k Hellerovi.

„Ne tvoje práce, soudruh. Naše práce. Dasvidanja!“

Heller neodporoval. Věděl, že hádat se by nemělo smysl.

„Kde bylo tělo?“ zeptal se místo toho policisty.

„Ukážu vám to,“ řekl policista dychtivě a rozběhl se ke svahu Labe. Tam ukázal na keř asi tři metry pod nimi.

„Proto ho nenašli dříve,“ řekl zamyšleně Heller.

„Objevil ho muž, který si tu chtěl odskočit. To už bylo skoro světlo, asi kolem osmé. Mrtvý ležel hlavou dolů a nohy...“ Heller policistu přerušil a na poslední chvíli mu zabránil, aby sešel až dolů a ukázal mu to. Tam musel jít Oldenbusch.

„Komisaři Oldenbuschi, pojdte sem, prosím!“ Heller použil oficiální tón a ukázal na pár kapek krve ve sněhu. „Můžete v takovém mraze fotografovat?“

Oldenbusch přikývl. „Myslím, že ano.“

Heller zamračeně pozoroval dav, který se odmítal rozejít. Nákladák tam dosud stál, motor nechtěl naskočit. Přihlížející si mezi sebou opatrně šuškali. Heller se znovu soustředil na místo nálezu mrtvoly a skepticky se zadíval na strmý svah a stopy ruských vojáků. Silně zakrvácený sníh byl bezohledně podupaný.

„Extrémní ztráta krve,“ poznamenal. Dolů ke křoví vedla tmavá stezka. Heller udělal pár kroků zpět, aby zjistil, že

jediným způsobem, jak vidět křoví ze silnice, je stát přímo na okraji svahu.

„Ten muž, který našel mrtvého, kde je?“ zeptal se.

„Už odešel. Vzali jsme si od něj osobní údaje, aby mohl jít do práce.“

Heller pohlédl na temnou skvrnu ve sněhu. „Viděl jste ještě toho mrtvého? Byla příčina smrti zřejmá?“

Motor nákladního auta stále neshlavoval. Heller zvažoval, zda se nemá ještě jednou pokusit podívat se na mrtvolu. Ale mladý ruský důstojník se vyjádřil jasně.

„Byl bodnutý přímo do krční tepny, neměl žádnou šanci. Takových případů jsem viděl spousty,“ odpověděl policista.

Heller věděl, co tím myslí. Ve válce.

„Já myslím, že to byla hádka mezi Rusy. Zažíváme to každý den. Opijí se a pak se perou. A někdy to nekončí jen rvačkou.“

Heller podrážděně kývl, na žádný názor se neptal. Nákladák nashlavoval, ale motor okamžitě zase zhasl. Vojáci se hádali, zatímco velitel stál u auta a kouřil.

„Důstojníci také? Ten mrtvý byl důstojník,“ prohodil Oldenbusch.

„A proč by ne?“ Policista znovu pokrčil rameny. „Hej, vypadněte odtud!“ křikl na pár chlapců, kteří se pokoušeli slézt po svahu, aby zahlédli obrovskou kaluž krve, jež se vsákla do sněhu a zmrzla.

Heller vytáhl zápisník a tužkou si pro jistotu udělal malý nákres. Bylo příliš chladno a on nevěřil, že Oldenbuschův starý fotoaparát bude v takových podmínkách fungovat.

„Předpokládám, že byl napaden tady na ulici, zapotácel se, spadl tam dolů a v křoví vykrvácel. Wernere, pokuste se zajistit alespoň nějaké stopy.“

Oldenbusch opatrně sešplhal pár metrů ze svahu a porídil dvě fotografie. Potom s námahou vylezl nahoru. „Kdybychom měli otisk boty mrtvého, mohl bych zkusit zjistit, ze kterého směru přišel.“

Heller se znovu podíval na armádní auto. „Nemohl byste zkusit vyfotografovat jeho podrážky? Pořád tu musejí být.“

„Půjdu se soudruhů ještě jednou zeptat,“ zamumlal Oldenbusch a odpochoval. Heller zasunul ruce do kapes kabátu a obrátil pohled k údolí Labe. Slunce osvětlovalo pás ruin na druhé straně řeky. Ranní světlo způsobilo, že zbytky zdí a hory cihel zaprášené sněhem růžově zářily.

„Je to skoro až krásné,“ poznamenal uniformovaný muž.

Heller na něj tázavě pohlédl. Policista zvedl ruku a ukázal na ruiny. Heller nevěděl, jestli reagovat mrzutě, nebo pobaveně. Zavrtěl hlavou. Zvláštní, jak někteří lidé uvažují.

„Nemá to smysl,“ řekl Oldenbusch, když se vrátil. V tu chvíli motor nákladáku konečně naskočil, několikrát hlasitě zařval a z výfuku vypustil oblak černého dýmu. Několik lidí posměšně zatleskalo. Rusové tu nebyli oblíbení a nedělali ani nic pro to, aby byli. Heller věděl, že na to mají právo, ale nepovažoval to za správné.

„Za Adolfa jsme vždycky měli máslo,“ zašeptala mu nedávno žena ve frontě před obchodem. Neodpověděl. Bylo toho tolik, co by mohl říct, ale kde měl začít?

Nákladák odjel a řidič tramvaje zazvonil, aby vyběhl cestující k nástupu.

„Ten Rus nechtěl vůbec nic slyšet.“ Oldenbusch zněl resignovaně. „Nemá smysl tu ztrácet čas. Neměli bychom se raději věnovat tomu přepadení obchodníka s uhlím?“

„Zřejmě máte pravdu, Wernere.“

„Řekl jsem vám, abyste odtud vypadli!“ zakřičel najednou znovu policista. „Usmrkanci!“

Heller se podíval dolů. Ve svahu, kde bylo křoví hustší, se schovávalo několik zvědavých kluků. Viděl i pár lidí sbírajících kletí. Hodnotu měla každá větev, každý kousek dřeva, který se dal spálit v kamnech. Kradlo se dokonce i zábradlí a vitríny, stejně jako zahradní židle a ploty. Kromě toho si Heller všiml, že ve Velké zahradě se již začaly kácet stromy. A to zima ještě ani zdaleka nekončila. Čilý ruch panoval i dál po Körnerweg až na široké labské louky. Někteří lidé dokonce odhrabovali sníh v naději, že najdou jetel nebo pampe-lišky. Hellera ten pohled deprimoval.

„Pojďte, Wernere, zmizíme odsud, jakmile se rozjedou tramvaje.“

„Mám ještě hlídat místo nálezu?“ zeptal se policista. Heller chvíli přemýšlel a pak zavrtěl hlavou. Rusové by s ním stejně nijak nespolupracovali, když ho nenechali ani vyfotografovat podrážky mrtvého.

„Hlaste se na své stanici nebo pokračujte v hlídce. Děkuji. Odchod!“ nařídil Heller.

Policista zasalutoval a odešel. Heller došel k autu a nastoupil. Oldenbusch s ulehčením dopadl vedle něj a nastartoval motor.

Heller rozmrzele pozoroval několik lidí, kteří ihned po odchodu policisty zvědavě spěchali na místo nálezu mrtvoly.

„Jako by už neviděli dost utrpení,“ zamumlal, i když si předsevzal, že se podobných komentářů vyvaruje.

„No, alespoň svítí slunce,“ pokusil se Oldenbusch trochu zlepšit náladu svého nadřízeného, zatímco se chystal zařadit rychlost.

Heller se dotkl jeho paže. „Počkejte, dokud neodjede ta tramvaj.“

Oldenbusch se opřel a založil si ruce na prsou. Čekali. Tramvaj se znovu zaplnila. Mezitím už dorazila další a jedna

přijela i z opačného směru. Stála na zastávce na druhé straně a vystoupilo z ní mnoho lidí. Někteří se zastavili a zvědavě sledovali dav na svahu.

Náhle si Heller všiml postavy, která na první pohled náhodně, ale při bližším zkoumání zcela cíleně vklouzla mezi lidi a zamířila na svah. Tu ženu zřejmě nezajímalo, co se děje kolem. Měla na sobě kabát, kdysi snad kabát wehrmachtu, a navzdory zjevné tloušťce se pohybovala překvapivě lehce. Vypadalo to, jako by ten kabát měla něčím vycpaný. Heller poklepal Oldenbuschovi na paži a ukázal na ni.

Zblízka se ukázalo, že žena je mladá, stále téměř dívka. Proběhla těsně kolem jejich auta a Heller se musel otočit, aby ji mohl dál sledovat. Zastavila se a dívala se dolů. Najednou udělala rychlý pohyb vpřed a vzápětí se už malými krůčky spouštěla ze svahu.

Heller otevřel dveře auta a vystoupil. Mladá žena se šplhala asi deset metrů kolem keřů, mezi nimiž předtím ležel mrtvý muž, a teď stála poblíž živého plotu. Naklonila se a pokusila se z něj něco vytáhnout. Byl to batoh. Jeden z popruhů se zachytil v trnitém keři.

„Přestaňte! Dost!“ zakřičel Heller. Žena k němu polekálně vzhlédla.

„Nechte to být!“ nařídil jí.

Mezitím vystoupil i Oldenbusch. „Myslíte, že to patřilo Rusům?“

„Možná,“ odpověděl stroze Heller a spěchal dolů ze svahu.

„Policie! Nechte to ležet.“ Heller už byl u ní a popadl batoh, ale žena se svého nálezu nechtěla vzdát. Divoce za něj škubala, dokud Hellerovi nevyklouzl z vlhkých prstů. Žena se chtěla rychle rozběhnout dolů ze svahu, ale uklouzla a upadla. Mezitím dorazil Oldenbusch. Předběhl Hellera,

a zatímco jednou nohou klouzal po ušlapaném sněhu, druhou se snažil udržet rovnováhu. Žena se rychle zvedla, ale Oldenbusch k ní přiskočil a chytil batoh za popruh.

Se zlostným, téměř zvířecím zavrčením pustila batoh a klopýtala, napůl běžela a napůl klouzala, dolů po strmém terénu. Když byla dole, zběsile se rozhlédla a pak se rozběhla podél Körnerweg směrem do centra. Oldenbusch, je- muž batoh nepohodlně poskakoval v ruce, ji asi sto metrů pronásledoval, ale bylo čím dál jasnější, že už ji nedohoní.

„Nechte ji, Wernere,“ zavolal na něj Heller, i když mu vadilo, že jeho asistent nedokázal dívku zadržet. Rád by věděl, o koho šlo.

Udýchaný Oldenbusch se vrátil a při pohledu na dvacet metrů strmého kluzkého terénu, který teď znovu musel zdolat, si povzdychl. Batoh cestou předal Hellerovi, který na něj čekal asi v polovině svahu.

Hellera okamžitě překvapila jeho váha. Položil batoh na zem a povolil horní smyčku. Pak už jen prudce nasál vzduch.

Z batohu na něj zíraly kalné oči. Viděl nos pokrytý krví, řidnoucí vlasy a uši, z nichž ještě nedávno tekla krev. Uvnitř byla mužská hlava.

Heller se pomalu nadechl. Potom batoh zvedl a prohlédl si hlavu zblízka, aniž by se jí dotkl. Oldenbusch, který se mu podíval přes rameno, tiše hvízdal. Heller ho pokáral pohledem.

„Omlouvám se,“ zamumlal Oldenbusch.

„Je to batoh z ruských zásob?“

Oldenbusch zavrtěl hlavou, naklonil se k Hellerovi, vzal do ruky klop batohu s přezkami a ukázal na nášivku na vnitřní straně. Byla tam ruka se zvednutým ukazováčkem a nápis *Deuter*. „Je německý.“

„To nemusí nic znamenat.“ Heller se narovnal a rozhlédl se.

„A tady, Maxi, na štítku je vyšitý monogram. LK nebo SK.“

Heller vytáhl zápisník a poznamenal si to, ačkoli věděl, že v dobách, kdy každý okrádá každého a lidé berou vše, co najdou, a mění to za jídlo, na tom téměř nezáleží.

„Mohl ho ztratit při napadení. A batoh pak sklouzl o něco níž,“ spekuloval Oldenbusch.

„Je na něm nějaká krev?“ zeptal se Heller.

Oldenbusch prohlédl batoh ze všech stran a pak zavrtěl hlavou. „Možná ho držel v ruce, a když na něj zaútočili, pustil ho.“

„A ta dívka?“

„Přišla sem náhodou, uviděla batoh a chtěla si ho vzít,“ navrhl Oldenbusch.

Heller nereagoval, místo toho se ještě jednou podíval na batoh a opatrně ho zvedl. Látka nebyla nasáklá krví, i přesto, že hlava nebyla vůbec nijak zabalená. Znovu batoh odložil. Proč by ruský důstojník chodil v noci po ulici s useknutou hlavou v batohu? A proč byl sám zabit? A proč by u něj jeho vrah nechával ležet batoh? Že by o jeho obsahu nic nevěděl? Nebo to byla skutečně jen náhoda, že se na stejném místě nacházel mrtvý ruský důstojník a batoh s useknutou hlavou? Těžko uvěřit.

Heller bez dalších okolků zatáhl horní smyčku, přehodil přes ni klop a popadl batoh za jeden popruh. Chlad mu zalezl pod kůži a prsty mu ztuhly. Naproti tomu Oldenbusch byl z krátké honičky stále trochu uřícený a Heller nechtěl riskovat, že onemocní.

„Wernere, vezměte mě na ministerstvo spravedlnosti.“

„Myslíte na velitelství?“

„Ano, rád bych o tom mrtvém zjistil nějaké informace u SMAD.¹ Vy projděte záznamy, zda v posledních dnech nebyl hlášen nález těla bez hlavy. A dejte mi fotoaparát.“

Oldenbusch se podíval dolů na přístroj, který mu ležel na prsou. Se zjevnou neochotou si přetáhl popruh přes hlavu a podal aparát Hellerovi.

„První model Retiny od Kodaku z roku třicet pět. Musíte mi slíbit, že na něj dáte pozor...“

„Wernere, dříve jsem byl fotoaparátem také takhle posedlý.“

Dříve, to znamenalo před 13. únorem 1945. Toho dne ztratili doslova všechno, kromě toho, co měli na sobě – a holých životů. Ale Heller ničeho nelitoval, ani fotoaparátu, ani rádia, ani nádherné vitríny se zarámovanými obrázky rodičů a synů. Zůstat naživu bylo víc, než v co té noci mohli doufat.

„Já myslím jen...,“ mumlal Oldenbusch. „Byl jsem šťastný, že jsem ho vůbec sehnal.“

Medveděv, šéf SMAD v Drážďanech, vzhlédl od svého obrovského stolu, když jeho sekretářka přivedla Hellera do kanceláře. Před více než rokem byla budova ministerstva spravedlnosti na Hospitalstraße vybrána jako sídlo ruské vojenské správy v Německu. Hellerovi chvíli trvalo, než se ve spleti chodeb zorientoval. Nebyl tady od začátku okupace Drážďan Rudou armádou a ke své nelibosti se za tu dobu v ruštině příliš nezlepšil.

Velitel vstal, obešel stůl a podal Hellerovi ruku. Ten jí energicky potřásl.

1 Sowjetische Militäradministration in Deutschland (Sovětská vojenská správa v Německu) – mocenský orgán v ruské okupační zóně, pozn. překl.

„Soudruhu Hellere, stále tak nekonvenční. Stejně jako když jsem vás poznal.“ Medveděv se zasmál, vrátil se na své místo a pokynul Hellerovi, aby se posadil. Za poslední rok a půl Medveděv trochu přibral, límec košile od uniformy mu teď velmi těsně přiléhal k silnému krku. Heller nevěděl, co s batohem, a tázavě se rozhlédl.

„Prostě ho postavte na podlahu.“ Medveděv pobaveně zavrtěl hlavou. „Pořád stejně tvrdohlavý, že?“

Heller tak přátelské uvítání nečekal. Užíval si teplo v kanceláři, rozepnul si kabát a přemýšlel, kolik uhlí bylo k vytopení takhle rozlehlé budovy potřeba.

„Ve své práci musím být tvrdohlavý, abych něčeho dosáhl,“ odpověděl klidně.

„No, vaše práce mi nedělá takové starosti jako vaše politická tvrdohlavost.“ Medveděv se stále usmíval, když zazvonil jeden z mnoha telefonů na jeho stole. Generálporučík zvedl telefon, někomu záporně odpověděl a okamžitě znovu zavěsil.

Aha, odtud vítr vane, rezignoval Heller. „Celý život jsem byl apolitický člověk,“ pokusil se na to jít diplomaticky.

„Přitom jsem si myslel, že už budete na úplně jiné pozici. Na policejním ředitelství. Místo toho jste vrchním kriminálním komisařem a já se musím pořád mořit s lidmi, jako je Niesbach, kteří v Moskvě studovali marxismus-leninismus.“ Co tou poslední poznámkou myslel, nechal Medveděv otevřené.

„Je to tak, jak to má být. Svou práci dělám rád.“

Fráze. Medveděv to věděl, netrpělivě přikývl a nakonec mávl rukou. „Hellere, vy nemusíte být nijak politický. Stačí malý podpis a budete mít všechno. Skutečnou kariéru. Jak vás takhle můžu uvést do úřadu? Staří komunisté by vyrazili na barikády. I za to, že jste teď ve službě, vděčíte mně.“

Heller sem nepřišel diskutovat. Skutečnost, že v době nacismu nikdy nevstoupil do NSDAP, sice byla vysoce ceněna, ale to, že se nechtěl připojit k SED,² znamenalo vroubek.

„Toho si velmi vážím. Ale jsem tu z jiného důvodu, sou-druhu veliteli.“

Medveděv rezignovaně zvedl ruce. „Major Vadim Berinov.“

„To je ten důstojník, který byl nalezen mrtvý?“

Velitel přikývl.

„Vaši vojáci mi nedovolili, abych se na něj podíval.“

„Chceme se vyhnout šíření fám o násilnostech v řadách našich vojáků mezi německým obyvatelstvem.“

„Je to skutečně jen proto?“ odvážil se Heller zeptat. Tohle tajnůstkářství svědčilo o pravém opaku.

Medveděv mlčel. Telefon se opět rozezvonil. Velitel ho zvedl, chvíli poslouchal, pak znovu řekl „njet“ a hovor ukončil. Potom se otočil zpět k Hellerovi. „Ta hlava... Byla obět identifikována?“

„Ne.“

„Mohlo by se jednat o příslušníka Rudé armády?“

„To není možné tak rychle zjistit.“

„Vypadá německy, nebo rusky?“

„Na to se můžete podívat sám.“ Heller pokynul pravou rukou směrem k batohu.

Medveděv vstal, vzal batoh, položil ho na stůl a otevřel.

„Nedotýkejte se té hlavy prosím!“ vyhrkl Heller. Medveděv přikývl a prohlédl si obsah batohu ze všech stran.

„Muž, Němec, kolem čtyřiceti, možná padesáti.“ S nehnutým výrazem podal batoh Hellerovi, ten ho zavřel a položil

2 Sozialistische Einheitspartei Deutschlands, Jednotná socialistická strana Německa, od r. 1949 do r. 1990 vládnoucí strana v NDR, pozn. překl.

zpět na podlahu. Znepokojovala jej skutečnost, že tak závažný důkaz dosud nebyl forenzně ohledán, a že ho dokonce musí použít jako vstupenku k Medveděvovi.

„Před čtyřmi dny byl poblíž skladu zbraní na Carola-Allee nalezen důstojník. Plukovník Vasilij Čerin. Na těle měl několik bodných ran, zemřel na vnitřní krvácení.“

Heller vytáhl svůj zápisník. „Druhého února?“

„Našli ho ráno.“

„A ty bodné rány? Byly od nože?“

Generálporučík omluvně pokrčil rameny.

„Kde se nachází tělo? Ohledal ho koroner? Vyšetřoval to někdo?“

Medveděv se znovu zasmál. „Soudruhu Hellere, tolik otázek o něčem, do čeho vám nic není.“

Heller se naštvaně opřel. Neměl pocit, že mu do toho nic není. Neměli by snad Rusové mít zájem na objasnění případu?

Medveděv se najednou důvěrně naklonil dopředu. „Pamatujete se na Vitalije Ovčarova?“

Ovčarov. Heller přemýšlel. „Z NKVD?“³

Medveděv přikývl. „Teď už se to nejmenuje NKVD, ale ministerstvo vnitra. Ministerstvo vnutrennich del. MVD. Smrtí plukovníka Čerina se zabýval právě Ovčarov. Usoudil, že šlo o nehodu.“

„Nehoda? Myslí si snad, že Čerin omylem naběhl na špičatý nebo ostrý předmět? Několikrát?“

Medveděv se zarazil a pak se nahlas zasmál. „Hellere, teď byste měl vidět svůj obličej, to je něco!“

Heller ho s vážným výrazem sledoval, aniž hnul brvou.

3 Narodnyj komissariat vnutrennich děl – sovětská státní bezpečnost, pozn. překl.

Velitel ztichl, zatvářil se také vážně a začal ukazováčkem energicky poklepávat na desku stolu. „Mě zajímá, co se stalo. Hellere, říkám vám, je toho tady hodně, od čeho mě drží dál. MVD není můj rajón, takže nemám vůbec žádný přehled, co se tam děje. Byl to spor mezi důstojníky? Nebo útok na ruské ozbrojené síly? Potřebuji někoho, kdo má na tohle čich.“

Heller se na Medveděva vyčkávavě zadíval, ale ten už nic nedodal. Bylo tedy na něm, aby si správně vyložil generálporučíkova slova.

„Ale pokud bych to měl vyšetřovat, musel bych těla nechat ohledat soudním lékařem.“

Medveděv vstal. „Ano, to byste měl. Zařídím to. Povězte mi, Hellere, snídali jste už?“

Heller zavrtěl hlavou.

6. února 1947, později dopoledne

Heller si přehodil batoh z levého na pravé rameno. Úleva však netrvala dlouho. Nebylo mu dobře. Mladý ruský lékař, jenž ho přijal ve dveřích své kanceláře, si jej podezíravě prohlížel. Medveděv poskytl Hellerovi auto s řidičem, které ho po Koenigsbrücker StraÙe a podél Carola-Allee dovezlo do bývalých kasáren wehrmachtu. Od konce války byly budovy využívány posádkou 1. gardové obrněné armády Sovětského svazu, k níž patřily obě oběti, Berinov i Čerin. Podle Medveděva by se tak teď jejich těla měla nacházet tady ve vojenské nemocnici a měl by za ně zodpovídat tento lékař, jehož jménu Heller při představování nerozuměl.

Muž měl přes uniformu bílý plášť. Bylo mu asi třicet let a na nose mu seděly brýle s tenkými stříbrnými obroučkami. Díky tomu a svému lehce znuděnému chování působil jako intelektuál nebo aristokrat. V každém případě sem nezapadal.

„Jste nemocný?“ zeptal se znepokojeně Hellera a držel si od něj odstup.

Heller mávl rukou. Bylo mu jen špatně z přemíry jídla. Už nebyl zvyklý tolik jíst. V důstojnické jídelně bylo všechno, co si jen člověk dokázal představit: teplý bílý chléb,

máslo, džem, med, klobásy, studená pečeně, vařená vejce, nakládané ryby, kyselé okurky, kakao, káva. Po počáteční zdrženlivosti se Heller osmělil a jedl, dokud jeho žaludek nezačal protestovat. Taková hojnost, pomyslel si. A lidé venku kradli shnilou cibuli, bojovali o kousek chleba, jezdili na venkov žadonit o potraviny, vařili krmnou řepu, a dokonce i kůže. I přes vysoké riziko smrtelné nehody skákali dospělí i děti na jedoucí vagóny, aby ukradli nějaké uhlí. A někteří i umírali. Nebyl to ještě ani týden, co řezníka Richtera zabil v noci v jeho obchodě zloděj. A obchodník s uhlím, kterého našli před dvěma dny, pravděpodobně přišel o život také jen kvůli několika kilogramům uhlí. Jak by tohle ještě mohlo dobře dopadnout? Jak by se Rus mohl někdy stát přítelem? Jejich stále stejná hesla, chvála osvoboditelů a zářící nadčlověk Stalin na plakátech na každém rohu, to vše v hladovém obyvatelstvu vzbuzovalo leda tak vztek.

„Nechcete se posadit?“ zeptal se lékař.

„Ne, děkuji.“ Kromě žaludku trápilo Hellera také špatné svědomí kvůli Karin. Neměl se zeptat, jestli si může něco vzít domů pro ženu? Nebo to měl jednoduše rovnou udělat? Prostě jen tak něco zastrčit do kapsy kabátu?

„Chtěl bych vidět tělo majora Berinova.“

„Právě jsem ho připravil. Jakmile mi zavolali. Následujte mě prosím.“

Lékař šel napřed, Heller si zase přehodil batoh přes rameno a vydal se za ním. Tady v kasárenském traktu panoval chlad a byl tu silně cítit éter. Lesklé bílé obkládačky na stěnách, vysoké zdi a hladká dřevocementová podlaha, kterou tu po sobě zanechala ještě stará císařská armáda. To vše v něm nečekaně probudilo vzpomínky na dobu, kdy

si tu musel nechat líbit ponižující prohlídku od lékařů granátnického pluku.

„Tady.“ Doktor otevřel dveře do velké, střízlivě zařízené vyšetřovny. V místnosti bylo velmi chladno. Těla, zakrytá bílými prostěradly, ležela na dvou běžných lékařských lehátkách. Mladý lékař znuděně došel k jednomu z nich a sejmul prostěradlo.

„Berinov.“

Heller odložil batoh a pomalu se přiblížil. „Mohu rozsvítit světlo?“ zeptal se. Pach éteru byl tak intenzivní, že se mu téměř udělalo špatně.

„Prosím, tady vedle vás.“

Heller rozsvítil stropní svítidlo, které vydávalo jen slabé světlo. „Promiňte, ale předtím jsem dobře nerozuměl vašemu jménu.“

Mladý muž si povzdechl. „Kasrašvili, Lado Kasrašvili, hodností jsem kapitán.“

„To je gruzínské jméno?“ Hellerovi bylo jméno Kasrašvili povědomé, ale v tuhle chvíli ho nedokázal zařadit.

„Jsem Gruzíнец. Chcete se podívat na tělo?“

Heller chvíli přemýšlel, ale byl si jistý, že žádného Gruzínce nezná.

Pak už se soustředil na tělo. Mrtvý muž na sobě stále měl uniformu. Ramena saka byla zakrvácená, ale oblečení pod ním téměř čisté. Hlava mrtvého byla naopak krví zcela pokrytá a vlasy doslova promočené a ztuhlé. Tvář měl omytou, pravděpodobně kvůli identifikaci, ale nosní dírky i oči zůstávaly úplně spleené krví.

„Byl pověšený za nohy?“ zeptal se Kasrašvili. Heller na něj s úžasem pohlédl. Lékař očividně nebyl informován o tom, co se stalo.

„Našli ho, jak leží hlavou dolů ze svahu. Kousek odtud, asi dvě stě metrů, u Labe.“

Heller se pokusil otočit hlavu oběti na stranu, ale neuspěl, tělo bylo příliš ztuhlé. Sražená krev se mu přitom mezi prsty rozpadla na jemný prach a rozdrobila se na krku a uchu mrtvého. Popadl límec těžkého saka a snažil se ho odlepit od krku. Nespokojený s výsledkem začal svlékat horní část mužova těla. Po čele se mu řinul pot. Práci mu ztěžovala posmrtná ztuhlost, Berinovy paže byly úplně tvrdé. Doktor stojící u nohou lehátka sledoval Hellerovo úsilí bez sebemenší snahy jakkoli mu pomoci. Nenabídl mu ani nůžky, aby mohl rozstříhnout oblečení. A Heller ho o pomoc nechtěl žádat, protože člověk nikdy nemohl vědět, co se může dotknout ruské hrdosti.

Nakonec se mu podařilo vyprostit paže mrtvého muže ze saka i svetru. Pak mu přetáhl svetr přes hlavu a tilko jen stáhl přes ramena dolů k pasu. Teď byla horní část nebožtíkova těla odhalená a Heller ho začal podrobně prohlížet. Důstojník byl dobře živý, jeho trup nevykazoval žádné známky nedostatku. Jizva svědčila o starším poranění v oblasti hrudníku. Hellerovu pozornost však upoutala malá červená skvrnka na levé paži.

„Tohle vypadá jako vpich,“ ukázal na to místo.

„Příslušníci Rudé armády jsou pravidelně očkováni proti tyfu,“ vysvětlil lékař monotónním hlasem.

Heller si s hrůzou vzpomněl na očkování proti tyfu, nařízené každému Němci v roce 1945. Jehla od stříkačky vypadala, že je určena spíš pro koně. Bolest při vpichu nebyla to nejhorší, největší hrůzu a paniku mezi čekajícími vyvolával křik očkovaných dětí.

„Můžete to zkontrolovat, existuje nějaký očkovací průkaz?“

Kasrašvili se hlasitě nadechl nosem a podíval se na Hellera. Bylo to jasné: nic kontrolovat nehodlal.

„Chtěl bych mu trochu očistit krk, potřeboval bych vodu a hadřík.“ Heller pohlédl na Gruzínce. Věděl, že mužova trpělivost je u konce. Tomu se bohužel nedalo vyhnout.

Lékař na okamžik zaváhal, jako by musel nejprve zvážit, zda je ten požadavek přiměřený.

„Mohu si to přinést sám,“ nabídl rychle Heller.

„Ne, zůstaňte zde!“ Kasrašvili rychle opustil místnost. Heller uvažoval, jestli by hadřík a misku nenašel v okolních skříních. Ale sám od sebe se neodvážil čehokoli dotknout. Nechtěl doktora ještě víc rozčílit.

Muž byl brzy zpět a s sebou nesl plechový kbelík a hadr. Heller mu poděkoval, vyhrnul si rukávy kabátu a začal mrtvému omývat krk. Přitom objevil dvě rány, jednu vpravo a druhou vlevo. Kasrašvili ho nehybně sledoval.

„Podívejte, to je rovné probodnutí.“ Heller přistoupil blíž a prozkoumal rány.

Nebyly to řezy od nože, spíš malé díry ve tvaru čtyřcípé hvězdy. Větší z nich byla na levé straně krku a menší na opačné straně. Zbraň pravděpodobně přetála obě krční tepny a způsobila silné krvácení. Berinov musel vykrvácet během několika sekund.

Heller podstoupil dozadu a pokynul Kasrašvilimu, aby se také podrobněji podíval na zranění.

„Zdá se, že zbraň vnikla do těla společnou krční tepnou nalevo, prošla skrz a vynořila se vpravo těsně nad klíční kostí,“ usoudil lékař. „Vidíte to zranění za uchem? Pachtel se při prvním pokusu pravděpodobně netrefil do krku a špička zbraně se odrazila od lebky.“

Heller pozoroval bodné rány. „Znám tento typ zranění,“ řekl. Potom ukázal na druhé tělo. „To je Čerin?“

Kasrašvili přikývl, přešel ke druhé mrtvole a stáhl z ní prostěradlo. Vasilij Čerin byl úplně nahý a nevypadal, že je mrtvý už čtyři dny. Když se ho Heller dotkl, zjistil, že tělo je úplně promrzlé.

Naklonil se nad mrtvého a prohlížel si bodné rány. Byly čtyři, rozprostřené po horní části těla.

Heller nespokojeně vzdychl.

„Mohl byste mi, prosím, pomoci otočit tělo?“

Doktor znovu přikývl, ale nejprve přešel k jedné ze skříněk, vytáhl z přihrádky dva páry gumových rukavic a jeden z nich mu podal. Hellerovi stačil rychlý pohled do otevřených dveří skřínky, aby pochopil, jak pečlivě se tady udržuje pořádek a čistota. Očima znepokojeně zabloudil k lehátku, na kterém ležel Berinov. Od jeho pokusu očistit mrtvému krk bylo zašpiněné a na podlaze se vytvořila nahnědlá louže. Heller vzhlédl a setkal se s Kasrašvilího pohledem.

„Tohle tady je moje malé čisté království uprostřed vši té špíny. Ale nebojte se, zařídím úklid.“

Obrátili mrtvolu na břicho. Heller napočítal na zádech mrtvého muže deset bodných ran ve stejném hvězdicovitém tvaru jako u Berinova.

„Byl to bajonet. Pachatel zaútočil zezadu. Ale bajonet zjevně nebyl připevněný k pušce. Jinak by zranění byla spíš v podbřišku a rány by vedly zdola nahoru. Pachatel evidentně vedl zbraň seshora dolů,“ řekl zamyšleně Heller.

Gruzíнец patrně nevnímal, že vyšetřovatel mluví k němu. Když se na něj Heller tázavě podíval, jen mlčky zíral na mrtvého muže.

„Takových ran jsem viděl hodně,“ nenechal se odradit Heller. „V první světové válce. Předpokládám, že tento bajonet je součástí pušky Mosin-Nagant.“

„Vy jste byl ve válce? Na ruské frontě?“ Doktor najednou ožil.

„Ne, v Belgii. Utrpěl jsem zranění a později jsem v lazaretu viděl několik takových ran a jizev od bajonetu.“

Kasrašvili zvedl hlavu a vypadalo to, jako by se chystal něco říct. Ale mlčel. Místo toho šel k Berinovu tělu a stáhl prostěradlo až dolů. Mezi nohama mrtvého muže ležel bajonet.

„Měl ho v ruce.“

Heller byl ohromen. „Vražedná zbraň?“

Doktor přikývl. „Takhle ho přinesli.“

Heller zbraň opatrně uchopil špičkami prstů a podíval se na rukojeť omotanou konopným provazem, aby se bajonet dobře držel v ruce. Vypadalo to, že zbraň byla takto používána delší dobu. Provaz byl černý a mastný.

„Takže můžeme vycházet z toho, že jde o jednoho a téhož pachatele. Skutečnost, že zbraň je ruského původu, však nemusí naznačovat, odkud ji vzal. Myslím, že takových zbraní je spousta. Ale pokud se nemýlím, jedná se o starší model, že? Domnívám se, že dnešní bajonety jsou kratší.“

Kasrašvili pokrčil rameny.

„Zajímalo by mě, proč pachatel Čerina přepadl zezadu a několikrát jej bodl do zad, zatímco Berinova bodl do krku, navíc dost neobvyklým způsobem. Přinejmenším to není nejjednodušší způsob. Daleko jednodušší by bylo bodnout ho zepředu do hrudníku.“

„Nebo to byl levák a stál za Berinovem,“ prohodil Kasrašvili. Nebylo jasné, jestli to myslí vážně, nebo si z toho jen dělá legraci.

„Pachatele pravděpodobně někdo vyrušil nebo překvapil a on musel uprchnout. Jinak by tam nenechal zbraň a nejspíš ani tohle,“ ukázal Heller na batoh v rohu.

„To je ta hlava?“ Kasrašvili zněl udiveně. S tím zřejmě nepočítal.

Heller zamyšleně pohlédl na batoh. Doba byla zlá. Horší než kdy jindy. Zdálo se, že nic není, nic nefunguje. A když něco fungovalo, přišli Rusové a odnesli to. Už se nedalo sehnat žádné dřevo na topení, natožpak uhlí. Na venkově bylo jídla dost, ale lidé ho schovávali. Obyvatelé měst hladověli. Černý trh vzkvétal. Obchodovalo se na každém rohu. Ti, kteří neměli s čím obchodovat nebo chtěli zůstat čestní, hladověli. Osvoboditelé chtěli národ změnit, ale všechno mu snědli. A když pochodovali ulicemi, lidé zavírali okennice a dávali zátarasy ke dveřím. Všechno bylo absurdní. Tak proč by mělo být divné, že vrchní policejní komisař chodí městem s hlavou v batohu?

„V posledních několika měsících se zvýšil počet loupežných vražd. Hlavně na venkovských silnicích a odlehklých úsecích dálnic, ale i na okrajích měst a v oblasti Drážďanského vřesoviště jsou přepadávány automobily a dochází ke krádežím a loupežím. Každý, kdo je venku za tmy, riskuje život. Je tedy klidně možné, že ty dva napadl jeden a ten samý pachatel,“ řekl Heller. „Loupežná vražda?“

Drážďanské vřesoviště nebylo daleko, kdokoli se tam trochu vyznal, mohl během pár minut zmizet v hlubokém lese. A po setmění se sotvakdo odvážil ven z domu.

„Oba mrtví důstojníci u sebe stále měli peněženku, peníze a cigarety,“ poznamenal suše Kasrašvili a dal tím jasné najevo, že tohle za loupežné vraždy nepovažuje.

„Chtěl bych přizvat soudního lékaře, doktora Kassnera, aby prohlédl obě těla. Souhlasíte s tím, aby sem přišel? A nemáte nic proti tomu, když pořídím pár fotek?“ řekl Heller energicky.

„Ne, prosím, udělejte to.“ Doktor si sundal brýle a začal je leštit lemem svého pláště. „Soudruhu vrchní komisaři, mezi námi, sice nevím, co má generálporučík Medveděv v úmyslu, ale jsem si jistý, že při téhle práci se nesetkáte s žádnou velkou vstřícností. Rusové nemají rádi, když jim někdo strká nos do jejich záležitostí.“

Heller cestou z kasáren přemýšlel o tom, co a hlavně jak mu Kasrašvili řekl. Měl dojem, jako by doktor necítil, že patří k Rusům, jako by nebyl jedním z nich. Minul bránu a pozdravil hlídku. Najednou uslyšel hlasitý zvuk motoru. Lekl se a zůstal stát. Ruské terénní auto s otevřenou střechou přijelo těsně k němu a zastavilo u chodníku. Dlouhá anténa od rádia se houpala sem a tam.

„Tady je můj oblíbený fašista.“ Důstojník na sedadle spolujezdce se zasmál. Byl hodně oblečený. Měl silný kabát, šálu, rukavice, beranici a jeho tvář se téměř ztrácela mezi klopami kožešinového límce. Heller však okamžitě věděl, o koho jde.

„Plukovníku Ovčarove!“

„Vy jste mě poznal.“ Ovčarov zatleskal rukama v rukavicích. Nos měl rudý od mrazu a jeho řidič každou vteřinu popotahoval. „Náhodou jsem vás zahlédl. Co tady děláte?“

Heller věděl, že důstojník lže. Čekal tu na něj. Možná ho sledoval od chvíle, kdy opustil velitelství.

„Pátrám v případě Berinov.“

„Skutečně? To dělám i já. Nepochybně víte, že to je záležitost ruských ozbrojených sil.“

„Ano, jistě. Ale dnes ráno mě k tomu případu zavolali, takže ho budu vyšetřovat až do zahájení řízení německým státním zastupitelstvím,“ odpověděl rychle Heller. V té

rychlosti ho nic jiného nenapadlo. Těžko se mohl odkazovat na Medveděva.

„V tomto případě neexistuje žádné řízení,“ řekl Ovčarov a ukázal na batoh na Hellerově rameni. „To je on? Batoh s hlavou? Máte nějaké důkazy, že patřil Berinovi nebo že ho měl u sebe?“

Heller zavrtěl hlavou.

„No, to jsem si myslel. Jsem si jistý, že to s tímto případem nemá nic společného. Nenašly se snad nedávno nějaké části těl? Říkám vám, je to náhoda, nic víc. A víte, mužům se nemůže všechno zakázat. Jsou to také jen lidé.“

Heller nechápal, co tím chtěl Ovčarov říct. Ale nechtěl se ptát. Tahle situace mu byla nepříjemná a chtěl už jít. Kromě toho mu byla zima, hlásila se bolest v krku a také ho stále ještě trápil žaludek. Strážní hlídka za ním určitě slyšela každé jejich slovo. Co se těm mužům musí honit hlavou, když ho tu vidí jen tak klábosit s důstojníkem MVD? Metody Ovčarových lidí, kteří se usadili u zemského soudu na Münchner Platz a v bývalém hotelu Heidehof poté, co se odtud sovětské velitelství přesunulo na ministerstvo spravedlnosti, se stěží lišily od metod gestapa. Konfiskace, únosy, mučení, věznění. Sklepy Heidehofu lidem naháněly hrůzu, každý se jim chtěl obloukem vyhnout. Mnoho zadržených, ať už vinných, či nikoli, odtud Sověti bez soudu odvezli do Budyšína.⁴

„Váš syn už je zpátky? Slyšel jsem, že měl to potěšení užívat si ruskou pohostinnost déle než dva roky.“

„Ještě tu není,“ odpověděl Heller a přinutil se ovládnout. Proč zmiňuje Klause? Klaus měl dorazit včera, ale Karin na

4 Zemská věznice v Budyšině (Bautzen) se stala zvláštním tábo-rem sovětské okupační mocnosti a jejího Lidového komisariátu vnitřních záležitostí (NKVD), pozn. překl.

nádraží Neustadt čekala několik hodin marně. Ovčarova nebylo snadné prohlédnout. Věděl něco o jejich synovi? Bránil mu snad v návratu domů? Ne, napomenul se Heller, to je paranoidní, vždyť ještě před pár hodinami neměl s tímhle mužem od tajné služby nic společného.

Ovčarov se nakonec slitoval a nepříjemný rozhovor ukončil. „No, bylo mi potěšením vás znovu vidět. Tady, vezměte si to. Na znamení přátelství.“ Ovčarov se otočil a sáhl za sedadlo. Vytáhl balíček jen o něco větší než rulička baličího papíru a podal ho Hellerovi.

„Co to je?“ zeptal se Heller.

„Pajok! Dasvidanja!“ Ovčarov dal řidiči rozkaz k odjezdu.

Heller se zadíval za autem a potěškal balíček v ruce. Byl překvapivě těžký, ale komisař přemohl zvědavost a otevřel ho, až když poodešel několik kroků od brány. Opatrně rozbaložil papír a sotva uvěřil tomu, co viděl: velký kus masa, půl kostky másla, dvě mrkve a malý pytlík cukru.

Takové balíčky příliš často nedostával. Něčím podobným se ruští okupanti snažili získat přízeň a spolupráci určitých lidí. *Pajok* bylo kouzelné slovo. Kdo se choval tak, jak uznali za vhodné, dostal *pajok*, často životně důležitý. Ten, kdo dostal hodně *pajoků*, si zase mohl koupit přízeň jiných lidí. Heller balíček zavřel, ale nevěděl, kam s ním.

„Pane vrchní komisaři!“ uslyšel najednou. Byl to Oldenbusch, který mu mával přes ulici z fordu.

Hellerovi se ulevilo a namířil si to k autu.

„Pojďte, Maxi. Nerad tu dlouho stojím,“ naléhal jeho asistent.

„Čeho se bojíte?“ zeptal se Heller a klesl na sedadlo spolujezdce.

„Čeho? Jeden Rus se mi právě pokusil zabavit auto. Normálně uprostřed ulice.“

Heller si odfrkl. Takové věci se bohužel stávaly často. Jednoduše za bílého dne.

„Chtěl mě zastavit namířeným samopalem. Já jsem prostě jel dál a jen doufal, že nebude střílet.“ Oldenbusch se rozjel, otočil vůz a pokračoval po Radeberger Straße směrem do centra. „Nebyl to ten z MVD, se kterým jste mluvil?“

„Ano, ovšem. Evidentně tam na mě čekal. Řekl mi, že bychom se do toho neměli plést.“

„To se dalo čekat. Já bych byl také radši. S jejich třenicemi nechci mít nic společného. Ani u nich není nikdo v bezpečí. I takový člověk jako Medveděv může přes noc zmizet.“

„Já vím, Wernere, ale co budeme dělat s tou hlavou?“

„To musí rozhodnout státní zastupitelství. V každém případě v našich záznamech není nikdo, komu by chyběla hlava.“

„Wernere, přál bych si, abyste nebyl stále tak sarkastický, něco takového se rychle změní v cynismus. A cynici už od světa nečekají nic dobrého. Můžeme si udělat malou zajíždku na nádraží Neustadt, prosím?“

Oldenbusch si povzdechl. „Už nemám skoro žádný benzín, přičemž není vůbec jisté, jestli v příštích několika dnech nějaký dostanu. Pokud zůstaneme bez auta, jsme v háji.“

Heller přemýšlel. Karin určitě znovu jela na nádraží a kromě toho Klaus věděl, kde teď bydlí. Přežil válku i zajatecký tábor, takže těch posledních pár kilometrů by měl také zvládnout. „Dobře, jeďte tedy ke Kassnerovi. A potom na Úřad vyšetřování. Také je třeba rychle vyvolat snímky.“ Heller zvedl fotoaparát.

Chvilí jeli dál mlčky, ale Heller nakonec prohrál boj se svým svědomím a ukázal na balíček na svém klíně. Oldenbusch si ho stejně musel už dávno všimnout.

„Ovčarov mi dal extra přiděl. Chtěl byste něco z toho?“

„Dovolte, šéfe, ale vy to potřebujete víc než já. Staráte se přece ještě o tu starší dámu, u které žijete.“

„A o vás je postaráno?“

„Každý týden dostávám od okresního vedení balíček.“

„Balíček od Rusů? Za co?“ Heller na Oldenbusche tázavě pohlédl.

Asistent mu věnoval téměř soucitný pohled. „To se dá vysvětlit čtyřmi slovy. Jednotná socialistická strana Německa.“

Takže Oldenbusch dostával *pajoky*, protože vstoupil do SED. Nehorázná protekce, pomyslel si Heller. Kam tohle povede? Už teď, po necelých dvou letech, měli lidé Rusů i tohoto systému zvýhodňování plné zuby.

„No jistě, Jednotná socialistická strana,“ zamumlal mrzutě.

6. února 1947, později odpoledne

Když Heller v půl šesté večer ukrajoval po ušlapaném sněhu na chodnicích poslední metry k domovu, noha už ho hodně bolela.

V rozporu s Ovčarovovým doporučením nařídil hned na následující den hledání těla patřícího k nalezené hlavě za pomoci několika speciálně vycvičených psů, které policie ještě měla. Výchozím bodem měla být Bautzner StraÙe na úrovni JägerstraÙe, přímo naproti místu, kde bylo nalezeno Berinovovo tělo. Nezávisle na smrti ruského majora považoval Heller za svou povinnost vyšetřit záležitost s hlavou. To mu MVD nemohlo zakázat. Státní zastupitelství zahájilo odpovídající zjišťovací řízení proti neznámým osobám.

Cesta domů tramvají trvala celou věčnost. Ze své pochmurné kanceláře v suterénu zničeného Policejního prezidia, kam byl kvůli nedostatku místa Úřad vyšetřování přesunut, musel Heller jet objíždkou přes Augustův most, protože Carolin most byl stále neprůjezdný. Vagony byly přeplněné a nálada stísněná. Jednou musela tramvaj dokonce deset minut stát.

„Výpadek proudu!“ zavolal průvodčí.

Mnoho lidí kašlalo, všichni vypadali šedivě a utrápeně. Každý s sebou vlácel nějaké zavazadlo, tašku, batoh či kufr, pro případ, že by našel něco k jídlu nebo cokoli jiného potřebného. Ale příliš často se vraceli domů s prázdnou. Někteří lidé měli v kapsách kabátů zastrčené brikety nebo kusy uhlí, jiní drželi svázané chřastí. Téměř každý se neustále podezíravě rozhlížel a vyhýbal se ostatním, protože se bál okradení.

Heller musel celou cestu stát. Tramvaj sebou neustále házela, a tak si aktovku s cenným obsahem bázlivě tiskl k hrudi. Vůně masa mu stoupala do nosu a okolostojící to museli také cítit.

Se západem slunce teplota citelně poklesla a ani během dne nebylo víc než minus sedm stupňů. Heller si kolem krku, úst a nosu ovinul šálu, ale přesto se chvěl. Než došel k zahradní brance paní Marquartové, na okamžik zaváhal. Nic nenasvědčovalo tomu, že by se Klaus vrátil. Nikdo nestál u okna, nikdo mu nešel naproti. Dlouhými kroky přešel malou předzahrádku, ohlásil se krátkým zaklepáním a odemkl dveře.

„Karin? Podívej, co mám!“

Karin spěchala ze schodů. Byla oblečená v kabátě zapnutém až ke krku. Když došla k manželovi, stoupla si na špičky, aby mu dala rychlý polibek.

„Tady, podívej.“ Heller otevřel aktovku, ale jeho žena do ní jen letmo nahlédla.

„Maxi, paní Marquartová je nemocná.“

„Co je jí?“

„Má vysokou teplotu. Asi angína. Snad to není zápal plic. Můžu jí dát jen čaj.“

„Vždyť ještě ráno byla v pořádku.“